

SENIORU IZGLĪTOŠANĀS LATVIJĀ

Sākotnējā analīze

Zane Vārpiņa

LU 2020.gada Zinātniskās konferences sekcija
"Latvijas demogrāfiskās attīstības izaicinājumi"

2020.g. marts

Projekts «DemoMig»

Nr. VPP-IZM-2018/1-0015

Kāpēc seniori + izglītība?

Izejas punkts:

VPP darba uzdevumi

6.2 Role of education in retention and attraction of qualified human capital

*6.3 Analysis of two separate groups: secondary school leavers and **seniors***

Pētījuma jautājumi:

- Ko mēs zinām par senioru izglītošanos Latvijā?
- Kā izglītība (piedāvājums, iestādes) var palīdzēt risināt demogrāfiskos izaicinājumus Latvijā?
- Aktīva novecošanās: iespējas

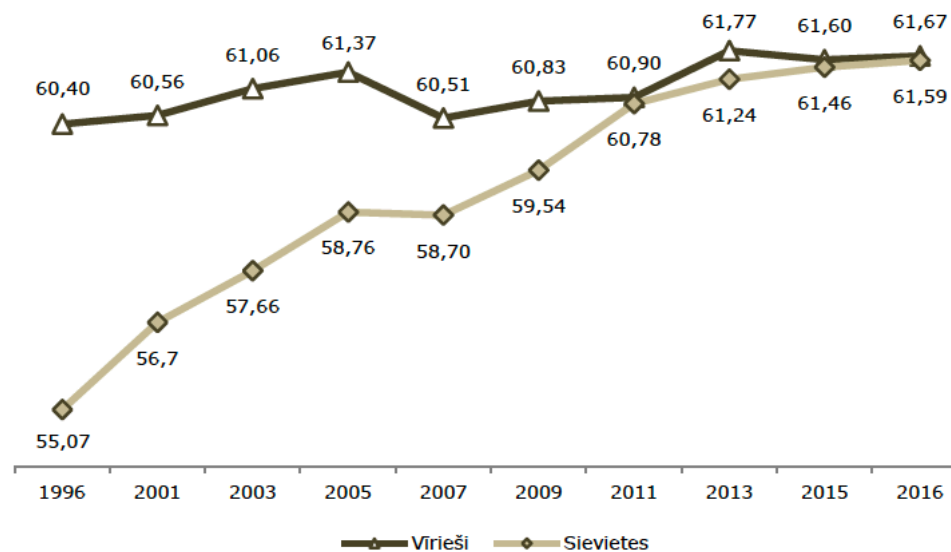
«Seniori»

Divas intereses grupas:

- Pirms-pensijas iedzīvotāji (55 – 65 g.v)
- Agrās pensijas vecuma iedzīvotāji (65 – 74 g.v.)

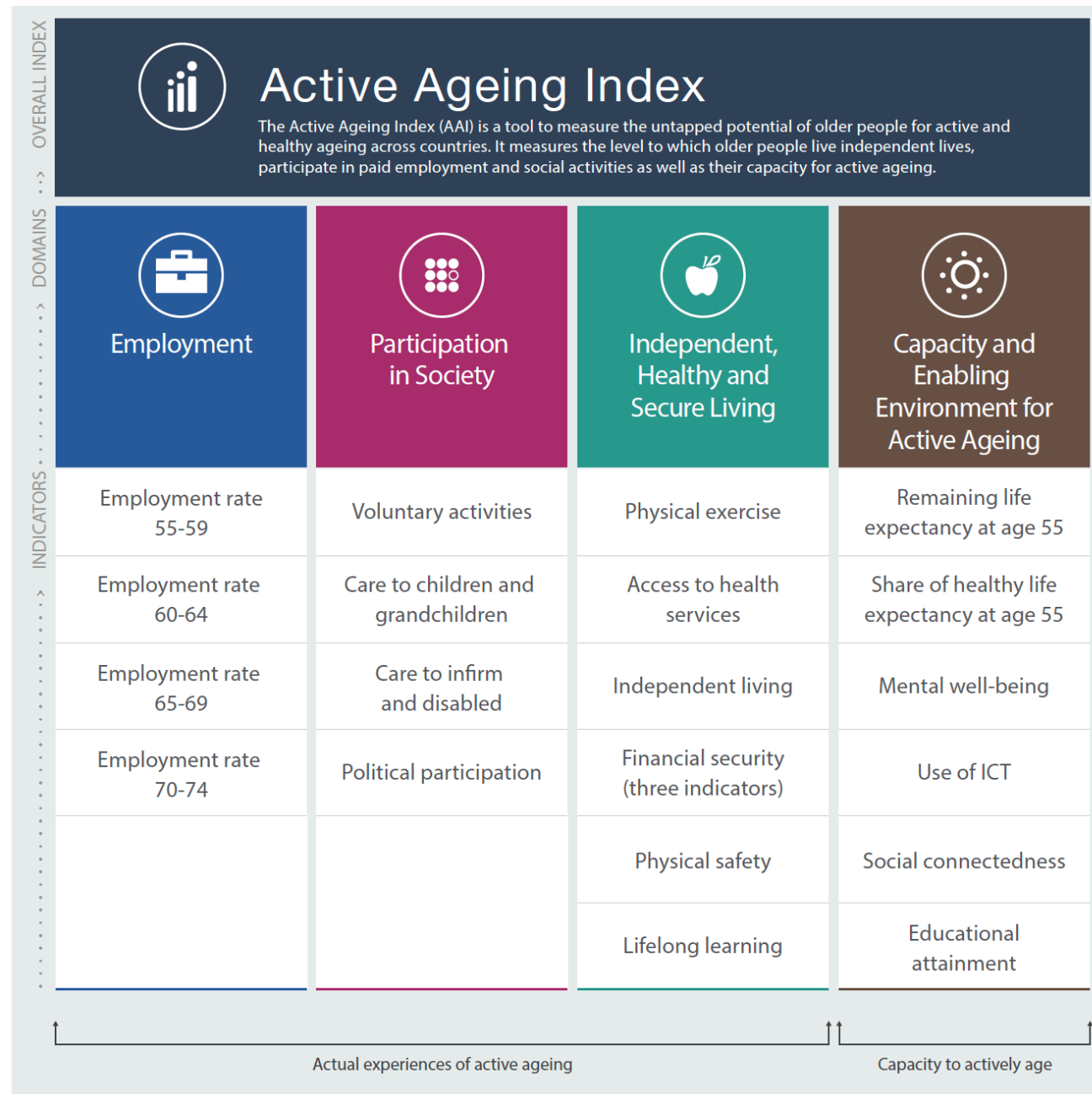
< 65 gadi

Faktiskais pensionēšanās vecums (gadi) Latvijā

Avots: VSAA, 2018

Aktīvas novecošanās indekss (AAI)

Aktīvas novecošanās indekss (AAI)

Aktīvo novecošanās indekss (Active Ageing Index , AAI) ir instruments, ar kura palīdzību var izmērīt neizmantotu vecāka gadagājuma cilvēku (55+) potenciālu aktīvai un veselīgai novecošanai dažādās valstīs. Tas mēra, kādā līmenī gados vecāki cilvēki dzīvo patstāvīgu dzīvi, piedalās algotā darbā un sabiedriskās aktivitātēs, kā arī viņu spēju **aktīvi** novecot.

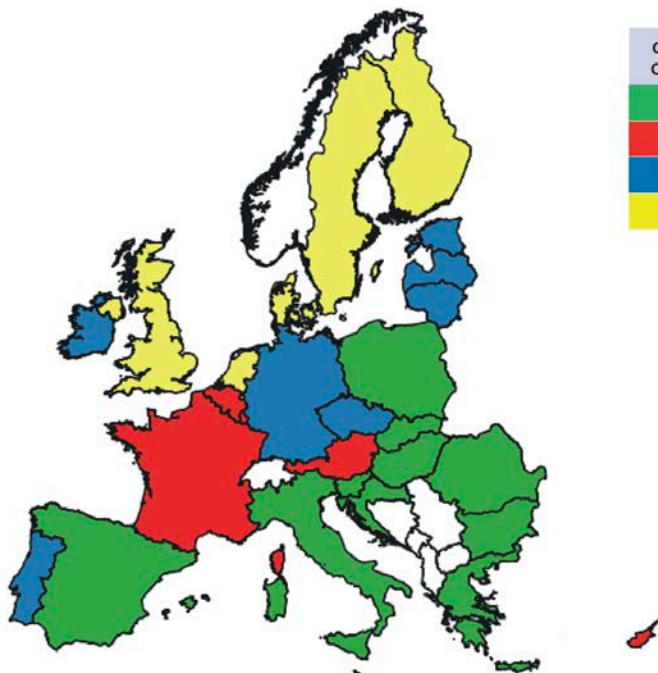
Indeksa vērtības svārstās no 0 līdz 100. Augstākas vērtības norāda uz lielāku vecāku vīriešu un sieviešu potenciāla realizācijas pakāpi.

AAI atsevišķām Eiropas valstīm (2018)

Valsts	Specifiskie rādītāji				Kopējais vērtējums
	Nodarbinātība	Sociālā līdzdalība	Neatkarīga, veselīga & droša dzīve	Kapacitāte & un labvēlīga vide	
Latvija	37,9	17,8	57,7	50,2	35,3
Lietuva	37,9	11,1	65,3	48,5	33,4
Igaunija	44,5	14,3	66,5	53,2	37,9
Somija	35,7	22,6	77,6	63,1	40,8
Zviedrija	45,4	26,0	79,2	71,2	47,2
Lielbritānija	39,3	20,7	75,3	63,9	41,3
ES vidēji	31,1	17,9	70,7	57,5	35,7

Avots: 2018 Active Ageing Index Analytical Report, UN, October 2019

Aktīvas novecošanās indekss (AAI)

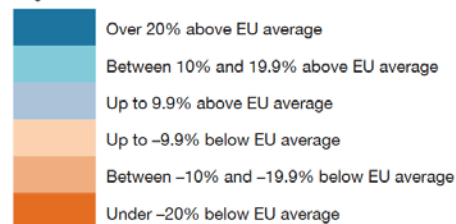

Country Clusters	AAI score
1	31.1
2	36.4
3	36.5
4	43.0

Starpība starp vidējo valstu klasteru kopējo 2018. gada AAI un jomu specifiskajiem rādītājiem un vidējiem rādītājiem ES (izteikta procentos no pēdējiem)

Country clusters	Employment	Social participation	Independent, healthy & secure living	Capacity & enabling environment	Overall
1	-17.5	-21.2	-5.3	-8.3	-12.8
2	-17.3	26.9	4.4	5.0	1.9
3	20.7	-15.3	-3.3	-2.8	2.1
4	26.9	31.6	9.8	14.5	20.3
EU average	31.1	17.9	70.7	57.5	35.7

Legend:

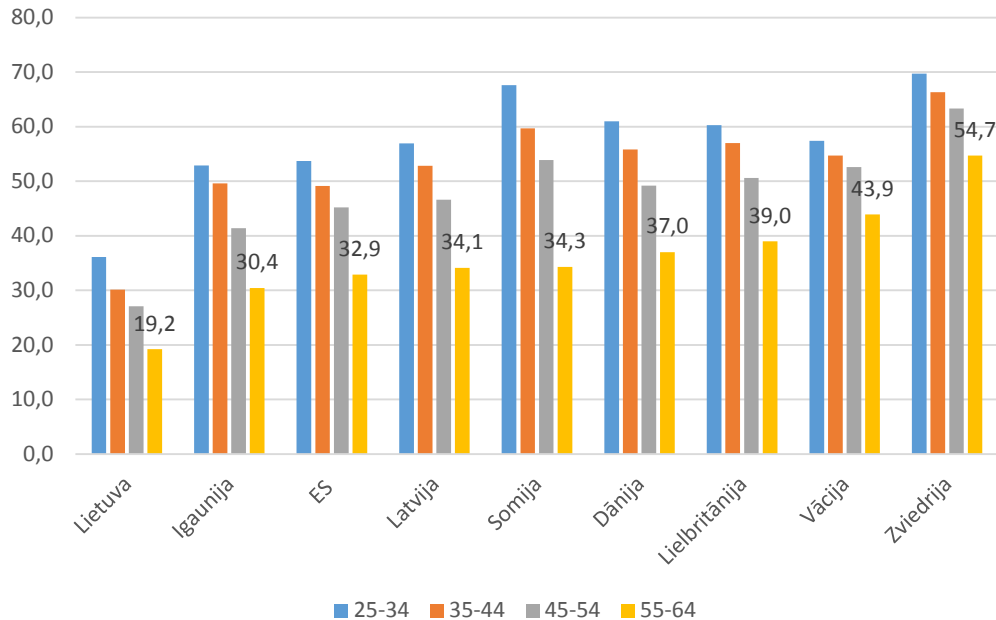
Avots: 2018 Active Ageing Index Analytical Report, UN, October 2019

To vecāka gadagājuma cilvēku procentuālais sastāvs vecumā no 55 līdz 74 gadiem, kuri ieguva izglītību vai apmācību 4 nedēļu laikā pirms aptaujas veikšanas laika posmā no 2008. līdz 2016. gadam. Atsevišķas ES valstis (3.-4. AAI klāsteris).

Valsts	2008	2010	2012	2014	2016
Latvija	1,4	1,0	2,9	1,7	2,7
Lietuva	0,2	0,2	1,5	1,7	2,2
Igaunija	3,0	3,4	4,1	3,8	7,4
Vācija	2,1	2,0	2,0	2,0	2,4
Dānija	21,6	23,8	22,9	22,7	19,3
Somija	11,2	11,2	12,1	12,9	13,5
Zviedrija	13,5	15,0	16,6	18,1	17,8
Nīderlande	7,1	7,0	7,0	8,0	8,8

Avots: LFS

Dalība formālā + neformālā izglītībā un apmācībā, 2016. gads, procentos

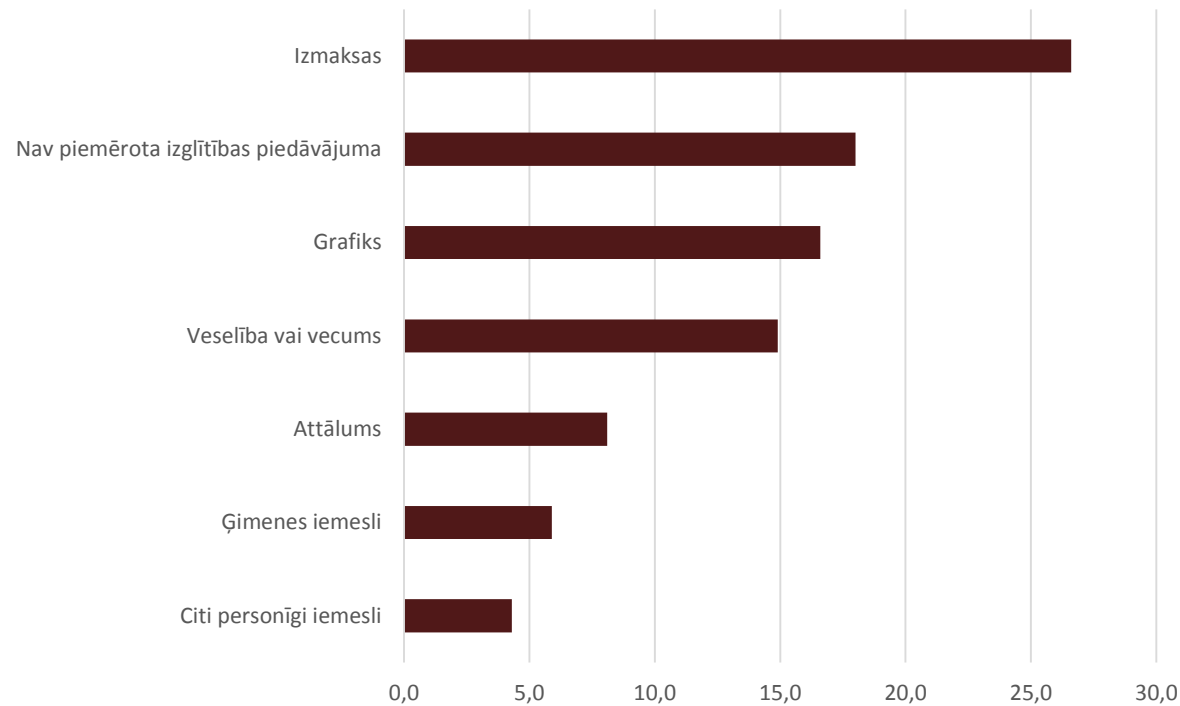

55-64 g.v. :

- Dalība formālā izglītībā ir tuvu 0
- Dalība – tuvu ES vidējam, atpaliek no Skandināvijas (Zviedrijas)

Avots: Eurostat, datu kods: [trng_aes_101]

55-64 g.v. iedzīvotāji, kas vēlas piedalīties izglītībā un apmācībā, galvenais nepiedalīšanās iemesls, procentos

- Izmaksas
- Nav piemērota piedāvājuma
- Grafiks

Avots: Eurostat, datu kods [trng_aes_181]

Nākamie soļi

Datu avoti

- DemoMig aptauja (2020. gada vasara)
- Adult Education Survey 2007, 2011, 2016

→ Neapmierinātais pieprasījums (55-64; un 65+)?

→ Orientētais piedāvājums

→ Uzņēmējdarbība kā iespēja pagarināt darba dzīvi & saglabāt ekonomisko aktivitāti (ref: The Missing Entrepreneurs 2019)

→ Pār kvalifikācija saskaņā ar darba tirgus pieprasījuma izmaiņām reģionā (ref: EM Darba tirgus prognozēšanas modelis; DemoMig reģionālo darbnīcu rezultāti)

PALDIES!

Zane Vārpiņa (zane.varpina@sseriga.edu)

